

crítica dels components ideològics de les opcions arquitectòniques. No per a pretendre una ingènua superació de les ideologies sinó per a comprendre les bases conceptuals de les distintes doctrines arquitectòniques contemporànies i obviar, així, llur ús indiscriminat que les redueix a mers repertoris d'imatges intercanviables i desconnectades de llur sentit original. Per tant, sense oblidar el conjunt de les funcions atribuïdes per la societat a l'arquitectura, és propòsit fonamental d'aquesta assignatura el centrar la docència en la contextualització de les reflexions i les decisions que es produeixen en la pràctica del projecte, referint-les a aquells altres raonaments que, des de diversos àmbits del coneixement, representen opcions concretes en relació a llurs respectives idees d'arquitectura. Programa. El curs s'estructura en dos quadrimestres diferenciats per la distinta consideració de la problemàtica física i cultural derivada de la forma de l'entorn concret on la forma projectada ha d'inserir-se. En el primer quadrimestre s'intenta afavorir l'esguard de les implicacions ideològiques i culturals de les relacions formals internes pròpies de cada obra d'arquitectura, mitjançant una sèrie de quatre exercicis amb els següents

objectius específics: 1.- Constatar la rellevància de la idea de sistema formal en el projecte d'arquitectura. 2.- Constatar les diferents implicacions de les distintes concepcions de la percepció de la forma de l'espai en el projecte d'arquitectura. 3.- Reflexionar sobre la pertinència i sentit actual dels recursos disciplinaris utilitzables per al control i ajust dimensional de la forma arquitectònica. (L'estructura oculta de l'arquitectura). 4.- Assajar la síntesi de la forma arquitectònica, entesa com la unitat irreductible de la complexitat. En el segon quadrimestre s'enfoca el projecte d'arquitectura com a proposta d'intervenció puntual que implica modificar una forma preexistent, la major rellevància de la qual és successivament d'ordre: 5.- Físic. 6.- Històric-Artístic-Cultural. 7.- Espai-Ambiental. En la convocatòria extraordinària de setembre s'exigeix la realització d'un exercici més, que té per objectiu l'avaluació de la maduresa de l'alumne per a passar al següent curs de projectes d'arquitectura. Avaluació. L'avaluació contínua pren en consideració tant els exercicis presentats per l'alumne com l'evolució dels treballs realitzats i l'aportació crítica a les activitats del seu grup.

PROJECTES III MATÍ. Opció A. Responsable: Alfons Soldevila. Taller 1: Ramón Artigues. Taller 2: Manuel Brullet. Taller 3: Albert Illescas. Taller 4: Ramón Sanabria. Taller 5: Javier Sanjosé. Taller 6: Santi Vives. Taller 7: Alfons Soldevila. Prof. Associats: Fidel Vázquez, Alberto Malavia. Prof. Convidats: Lluís Clotet, Dani Freixa, Enric Soria, Elix Torres. Opció B. Taller independent: Jaume Bach, Gabi Mora. 1er. quadrimestre. Aproximació a noves alternatives de l'habitatge. Agrupació d'habitatges i equipaments públics a Ciutat Vella. Introducció. Estem assistint, en aquest final de segle a tot un seguit de canvis, que van des d'aspectes culturals i econòmics fins a transformacions socials i polítiques profundes, que estan afectant molt directament a les nostres conductes i formes de vida, i lògicament, també per extensió, a les nostres ciutats. El tipus de vida actual dins la ciutat, determinarà unes influències en el seu teixit físic i social que de segur plantejarà contradiccions enfront la ciutat ja establerta. La regeneració i higienització de les parts antigues i

degradades de casc històric de les nostres ciutats han estat molt de temps una assignatura pendent de les administracions públiques. Mentrestant els aspectes més funcionals de la ciutat s'han anat especialitzant sense cap altre sistema regulador que l'econòmic i l'especulatiu. Zones amb voluntat residencial, estan essent terciaritzades, i en molts casos, la residència es veu forçada al trasllat a l'extraradi i noves ciutats suburbanes estan trencant tot un seguit d'aglomeracions artificials en el paisatge de les àrees pròximes a les nostres ciutats, afavorides per les noves comunicacions i tecnologies i la facilitat de desplaçament aconseguit pels nous plantejaments de la xarxa viària. Objectius. Es tracta, davant aquesta realitat, fer una aproximació al nou tipus residencial urbà, en un teixit prou consolidat i densificat com és el barri del Raval a Barcelona. El nostre objectiu intenta experimentar des de dues visions complementàries el problema de les noves formes de vida de l'habitatge urbà. Per un costat, el programa funcional i d'usos, que efectivament va destinat a uns col·lectius amb clares tendències urbanes (persones soles, parelles sense fills, artistes...) amb tot un seguit de temes de reflexió: tractament de l'espai i el volum interior, la llum natural, el confort, les noves tecnologies aplicades a l'habitatge, qüestionament dels paràmetres ortodoxes en la definició de l'ús de l'habitatge... etc, i d'altra banda, la voluntat d'integrar aquests nous atributs en un ambient ja existent i fomentar des del propi projecte la relació entre les sol. lituds d'un nou sistema de vida dins els paràmetres formals i socials del centre antic de la ciutat. En definitiva es tracta de plantejar una nova alternativa a l'habitatge de tipus urbà dins una zona especialment definida i caracteritzada com és el barri del Raval a Barcelona. Programa. A) Habitatges: Els habitatges estan dirigits a persones soles, parelles sense fills, artistes, etc. orientativament els ocuparan 60 persones: 1/3 viuran soles i 2/3 en parella. Es necessari que es pugui treballar en el propi habitatge. Un 30% dels habitatges estan dirigits a artistes, pintors, escultors, actors, etc., i per tant es farà necessari atendre als problemes de llum natural, alçades, volum interior, etc. B) Equipaments i comercials: Existiran els següents equipaments públics: Gimnàs públic: Disposarà d'un accés públic i independent dels habitatges. El seu programa es podrà acomodar a les necessitats de cada projecte, però essencialment tindrà que contenir: - Recepció, Vestuaris: Homes / Dones, Petita piscina coberta, Solàrium, Sala aparells, Bar, Superfície aprox. entre 800-1200 m². Biblioteca: Tindrà caràcter de biblioteca de barri i el seu programa es podrà també acomodar a les necessitats de cada projecte i essencialment contindrà: Vestíbul exposicions, Accès-control, Zona adults: Hemeroteca, Videoteca, Fonoteca, Sala lectura, Zona infantil, Sala polifuncional (100/150 assistents), Tallers de manualitats, Superfície aprox. entre 600, i 1200 m². Locals comercials: A incloure si el projecte ho necessita, i no es determina programa específic. Aparcament: Es tindrà que disposar d'un aparcament cobert per a 300 vehicles. Es podrà ocupar el solar fins un màxim del 50 % de la seva superfície en planta baixa. Calendari. 1^a. Lliurament 15 novembre 1993. Consistirà en la definició general volumètrica del projecte: Documents mínims: Esquema general del projecte, incloent: plantes, seccions i alçats. 1/500, Maqueta volumètrica del conjunt. 1/500. 2^a. Lliurament 10 gener 1994. Consistirà en la definició global del projecte atenent a tots els requeriments del programa: Documents mínims: Emplaçament. 1/500, Plantes diferents. 1/100, Seccions transversal i longitudinal. 1/100, Alçats conjunt amb veïns. 1/200, Alçats particulars. 1/100. Perspectives i fotomuntatges del conjunt, 2 mínim, Maqueta. 1/200. 3^a. Lliurament 7 febrer 1994. Consistirà en l'aprofundiment

d'aquelles parts del projecte, de caràcter constructiu i de disseny dels habitatges, que cada professor cregui convenients. Documents mínims: Ho determinarà cada professor segons el tipus de projecte. Complex d'habitatges al maresme, al voltant de la nova autopista. Relació entre noves estructures ambientals i habitatge. Introducció. L'evolució del Territori i la Ciutat, les noves formes de vida urbana i suburbana, la irrupció dels nous sistemes de comunicació, la pluridisciplinarietat, etc. en el nostre final de segle, ens porten a preguntar-nos cap a on va l'habitatge i les seves agrupacions. Es indubtable que estem a finals de segle XX en un moment de gran canvi i mobilitat en tots els aspectes i en concret en el tema de l'habitatge; noves cultures, nous usos, noves tecnologies, la crisi política i econòmica dels sistemes establerts, fan que vagin sortint i es vagin apuntant noves tendències, petits assajos, experiències innovadores, i propostes radicals, sobre el tema de l'habitatge que van repuntant obstinadament al llarg dels últims anys del segle XX. Aquests fets ens porten a comparar aquest període de 1980 al 2000 com un període semblant al període de 1910 al 1945 on es dona un tomb i un salt qualitatiu en el tema de l'habitatge. Volem intentar la reflexió sobre aquests fets des de l'exercici del projecte i de la disciplina arquitectònica, tant alimentada i contrastada per totes les altres disciplines científiques, sociològiques i artístiques actuals. Objectius. Es tracta de desenvolupar el projecte d'una agrupació d'habitatges amb els seus aparcaments i locals socials, situat en un terreny a prop de la nova autopista amb una configuració completament suburbana, concretament en el terme municipal de Canet de Mar en el Maresme. El nostre objectiu és doble: a) L'obtenció d'una agrupació no convencional d'habitatges com a producte d'una posició radical a favor d'un nou programa d'us i de necessitats: habitatge com a lloc de treball, costos mínims (habitatge màxim), manteniments mínims, elements tòpics essencials de l'habitatge suburbà, (jardí, aparcament connectat directament a l'habitatge, espais de producció, espais ambivalents, relació amb la natura, equipaments esportius, control, etc). Es proposa trobar una alternativa al "càncer" actual dels habitatges "adossats" que empastifen i degraden tot el Maresme sud. Una alternativa de continguts, una alternativa formal i una alternativa d'ocupació racional i ecològica del territori. b) L'aprofundiment sobre l'habitatge (espai, confort, caràcter, intimitat, privacitat, adaptabilitat, etc.) des d'una perspectiva de recerca dels nous elements definidors de l'habitatge actual (individualitat, mitjans audiovisuals, nous aparells domèstics, noves tecnologies, variabilitat, espai de treball productiu, etc.) mirant d'arribar a l'arrel de les necessitats de l'usuari, posant en dubte l'organització actual de l'habitatge, reflexionant sobre les convencions i models existents proposant noves solucions. En definitiva es tracta de trobar una alternativa a la implantació dels habitatges suburbans i una alternativa al mateix habitatge a partir fonamentalment dels continguts, deixant que la forma sigui una conseqüència d'aquests contingut i no un exercici banal sobre el seu aspecte formal. Programa. Projecte d'un complex edificatori d'aproximadament 30 habitatges, amb els seus equipaments. Característiques de l'habitatge: Aparcament individual de 2 places, amb jardí o gran terrassa ajardinada, per a una agrupació de 3 a 4 persones, que viuen i treballen en l'habitatge, a partir d'un mòdul econòmic quantificat en 30 punts. Cada punt possibilita la construcció de: a) 15 m³. tancats, aïllats, equipats amb bones instal·lacions. b) 30 m³. tancats, c) 45 m³. tancats. Característiques dels equipaments: Zones de bosc, petites zones de cultiu (hortets), piscina, camp polisportiu. Dades quantitatives. 30 habitatges amb un cost de 30 punts per habitatge. Superfície

d'ocupació màxima per habitatge: 300 m². Superfície total del terreny: 2 Ha. Desenvolupament de l'exercici: L'exercici es desenvoluparà en dues fases. Primera fase. Es treballarà sobre el programa i continguts de l'habitatge. S'hauria d'arribar a la solució de l'habitatge a escala 1/50 amb els següents plànols mínims: plantes: soterrani, baixa, pisos, coberta, etc.. Seccions: transversals, longitudinals. Equipaments interiors de l'habitatge: mobiliari, instal·lacions, etc. Perspectives interiors de l'habitatge (mínim 3). Es lliurarà el dia 5 d'Abril. Segona fase. Es treballarà sobre el conjunt de tot el projecte, conjunt d'habitatges i equipaments. La proposta de tot el conjunt es farà a escala 1/200, incloent l'habitatge definitiu a escala 1/50 amb els següents plànols mínims: Situació e:1/200 amb seccions generals, Emplaçament e:1/500 amb seccions generals, Plantes: soterrani, baixa, pisos, coberta, etc. e: 1/200, Alçats i façanes del conjunt, e: 1/200, Seccions transversal i longitudinal e:1/200, Secció general del conjunt e:1/50, Perspectives del conjunt (mínim 3), Maqueta del conjunt e:1/500, Plànols habitatge e: 1/50. Es lliurarà el dia 20 de juny. TALLER BACH * MORA Exercicis. 1er. exercici: Complex d'habitatges, aparcament i locals comercials a la Zona Franca de Barcelona (Passeig Zona Franca, carrer del foc, carrer Sant Eloi). L'exercici proposa el projectar una agrupació d'habitatges amb els seus aparcaments i locals comercials en planta baixa, en una illa delimitada per tres carrers i un quart pendent d'obrir, i regulada per les ordenades del Pla Especial de la zona. Aquesta illa està situada en una zona de la perifèria de Barcelona, donant la façana més petita al Passeig de la Zona Franca, ja consolidat en la seva estructura viària. Aquesta zona no està però consolidada edificatoriament, presentant encara una imatge degradada i en vies de transformació. L'illa té una altra particularitat, que és la proximitat de la muntanya de Montjuïc per la vessant sud i de l'anell olímpic. Es tracta de projectar un conjunt d'habitatges i locals comercials amb un sostre d'aproximadament 15.000 m² (12.000 per habitatges, i 3.000 m² per locals comercials). El tipus d'ordenació es deixa lliure a voluntat de l'alumne. Això comporta un programa indicatiu de: 100 habitatges de 90 a 100 m². Locals comercials en planta baixa. Un aparcament públic i privat soterrat, una sola planta amb una capacitat de 100 a 120 cotxes. Característiques de l'habitatge. Basant-nos en les ordenances de l'habitatge de protecció oficial i les ordenances metropolitanas (que seran lliurades pels professors i modificades en els paràmetres que es cregui oportú pedagògicament), que permetin per part de l'alumne una reflexió d'un nou concepte de l'habitatge més adequat a la realitat. Això comporta una reflexió: a) Sobre la reducció del nombre d'habitacions de l'habitatge i per tant de les peces qualificades específicament com a dormitoris. b) L'augment dels elements tecnològics i electrodomèstics, audiovisuals, etc. i dels elements de consum, i com això comporta una reconsideració de l'espai de magatzem i serveis en l'habitatge. c) Augment en l'habitatge de les zones d'estar, treball i lleure. Documentació a presentar: Plantes, alçats, seccions e. 1/200 en DIN A-2. Plantes dels diferents habitatges e. 1/50. Detalls del disseny en la façana. Maqueta del conjunt. Data de lliurament del treball: Vacances de Nadal. 2on. exercici: Projecte de nova estació de ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya a Sant Quirze del Vallès. Proposem l'estudi d'un nou intercanviador de transport a la zona de l'actual estació de Sant Quirze del Vallès i la seva zona d'influència que doni resposta a la metropolització del territori i constati que aquesta ha induït en una àrea en què conflueixen la ciutat-jardí en desenvolupament amb una àrea de concentració de grans hipermercats i la seva proximitat a l'autopista.

Es tracta de projectar una nova estació que contingui tots els serveis que aquestes requereixen actualment i que estigui vinculada a una aparcament, edificat o en superfície. Característiques de l'Estació: Andanes cobertes. Vestíbul tancat amb local de cap d'estació i venda de bitllets. Bar, quiosc i serveis sanitaris. Instal·lacions ferroviàries (es donaran les dades oportunament). Documentació a presentar: Plantes, alçats, seccions e. 1/100 en DIN A-2. Maqueta del conjunt. Data de lliurament: Vacances de Setmana Santa. 3er. Exercici: Habitatge unifamiliar situat en una urbanització a la perifèria de Barcelona. L'últim treball del curs es pretén que es reflexioni sobre l'habitatge unifamiliar i el paisatge. Entenem aquest terme en el seu sentit global, no només com definidor dels grans espais "no contaminats" sinó també qualsevol altre paisatge com ara les vulgars urbanitzacions que configuren tot el cinturó de ciutat-jardí que envolta Barcelona per la variant de la Serralada de Collserola, com és aquest cas. La funció de la casa en el terreny i el tractament de la pineda o la relació amb les parcel·les veïnes, són factors importants al projectar aquesta edificació.

Programa: Garatge tancat, cobert o plataforma per a situar dos cotxes. Estudi de treball. Sala d'estar-menjador. Cuina-serveis-magatzem. Dos dormitoris dobles. Dos banys. Documentació a presentar: Plantes, alçats i seccions e. 1/50 a 1/100. Maqueta. Data de lliurament 22 de juny.

PROJECTES III TARDA. Professor responsable: Enric Steegmann. Professors: Jorge Bianco, Esteve Bonell, Ricardo Pèrdigo, Pere Joan Ravetllat, Francesc Rius, Antoni Ubach. Objectius: Amb l'assignatura situada al final del primer cicle de la carrera, familiaritzat l'alumne amb el procés de projectar, convé ara aproximar els exercicis del curs a la manera de fer professional afegint, amb tot el rigor possible, les condicions d'ús i de la construcció als determinants inicials de la forma. Derivat d'una idea preliminar, a la qual necessàriament ha de substituir, el projecte arquitectònic ha d'aparèixer com un tot construït, coherent i comprensible, síntesi d'una determinada manera de veure, sentir i saber, quelcom

sotmès a una llei pròpia de generació i per tant ni intercanviable ni separable de les particulars circumstàncies que el van originar. Programa: Si l'objectiu de l'assignatura és apropar el projecte a les maneres de la pràctica professional, el tema del curs és el de l'habitatge col·lectiu, el programa del qual, sense obviar les complexitats que li són pròpies ni el planteig d'alternatives als patrons d'ús habituals, no ha de plantejar a l'alumne problemes d'enteniment. Dos exercicis amb un quadrimestre de durada i amb el desenvolupament pautat per lliuraments successius, plantejaran programes semblants d'habitatge col·lectiu en dos contextos diferents.

PROJECTES IV MATÍ. Professors: Joan Arias Roig, Eduard Calafell Lafuente, Marcia, Codinachs Riera, Moisés Gallego Olmos, Josep Maria Gil Guitard, Cristina Jover Fontanals, Feliu Llobet Dalmases, Albert Viaplana Veà. Index del curs: 1. Presentació, 2. Relació d'exercicis, 3. Calendari d'exercicis, 4. Relació de temes de classes. Presentació: Des de sempre, el primer exercici ha estat en aquesta càtedra una presentació mútua entre professors i alumnes. Aquest any els alumnes desenvoluparan un projecte pensat pel professor corresponent intentant reproduir la col·laboració entre arquitecte i col·laborador en un despatx professional. L'estudiant no ha de pensar,